

Dette er det væsentlige Indhold af de to Forslag om Sparekasser og om Banker. Ved Siden af disse Lovforslag, der altsaa er gamle Kendinge, skal jeg tillige fremsætte et tredje, der er nyt, nemlig *Forslag til Lov om Afholdelse af Fondsbørs*. Det siger sig selv, at ogsaa for dette Lovforslags Vedkommende er det de Forhold, der faktisk har udviklet sig i de senere Aar, som har givet Anledning til Forslaget. Det er overflødigt at fremhæve, at Fondsbørsen hos os ligesom i alle Lande, hvor der findes nogen Omsætning af Betydning af Værdipapirer, er kommet til at udøve en stedse stigende Indflydelse paa hele det økonomiske Liv, og det er derfor ogsaa i de fleste Lande fundet nødvendigt, at Virksomheden og Forretningernes Gang paa Fondsbørsen stilles under Tilsyn og Kontrol af Statsmagten. Jeg behøver ikke at dvæle ved, at Udviklingen hos os i de senere Aar paa Fondsbørsen og det Liv, som dær har udfoldet sig, meget ofte har givet Anledning til stærk Kritik. Om Berettigelsen af denne Kritik skal jeg ikke udtale mig; den faar staa ved sit Værd. Virkeligheden er vel den, at paa Børsen, som ellers overalt i Verden, løber godt og daarligt mellem hinanden, og de, der har været saa uheldige at komme til at lide under det daarlige, er naturlig tilbøjelige til at lade deres Stemme lyde højt. Men helt bortset fra de mere forbigaaende Tilstande er det utvivlsomt saa, at en Institution, der er af saa overordentlig Betydning for det hele økonomiske Livs Udvikling, ikke bør være uden en passende Kontrol fra Statsmagten. Dette er heller ikke hos os noget ukendt.

Den ældste Lovordning, saa vidt jeg ved, her i Landet angaaende Børsen gaar saa langt tilbage som til det Herrens Aar 1692. Den Gang udkom en saakaldt Børs-Ordonnans. Hvordan den har virket gennem hele det attende Aarhundrede, maa jeg lade staa hen. Men i Aaret 1808 blev det fundet nødvendigt at udstede en ny Lov om dette Emne, en Anordning angaaende Børsens Holdelse. Anledningen dertil var Krigsforholdene. Ogsaa den Gang skabte Krigen Uro og Spekulation, og Uordenen paa Børsen synes efter det maleriske Billede, der oprulles i selve Anordningen, at have været meget vidtgaaende. Det fandtes nødvendigt at beskikke en Børskommissær, som skulde holde Tilsyn med, at alt foregaar ordentligt og tilbørligt paa Børsen, og han fik en omfattendende politimæssig Myndighed over hele Livet dær. Imidlertid, da Freden var sluttet, og da Forholdene atter faldt til Ro, syntes der ikke længere

at være Nødvendighed for en saadan Myndighed, og i 1816 blev det ved kongelig Resolution bestemt, at Embedet som kongelig Børskommissær indtil videre skulde henstaa ubesat. I 1817 blev der fastsat nærmere Bestemmelser for Organisation af Grosserer-Societetets Komité, under hvilken Børsen henhører. Disse Bestemmelser er i alt væsentlig forblevet uforandrede, og Børsen har siden da i det hele styret sig selv. Børsanordningen af 1808 er dog aldrig blevet hævet. Det blev, som sagt, i 1816 bestemt, at Børskommissærens Post skulde indtil videre være ubesat, men intet yderligere. Det er derfor vistnok utvivlsomt, at Regeringen vilde være bemyndiget til, hvis den fandt det rigtigt, paa ny at udnævne en Børskommissær og lade ham have Tilsyn med, hvad der foregaar paa Børsen. Men det siger sig selv, at efter Forløbet af 100 Aar og efter den Udvikling, der er foregaaet, vilde det være meget lidet ønskeligt at gaa til et saadant Skridt. Det ene rigtige vil være at lægge et nyt Lovgrundlag for den Ordning, man tilstræber. Hvad særlig angaar Fondsbørsen, var Forholdet det i 1808, at det paahvilede Mæglerne, dette vil for Fondsbørsens Vedkommende sige Vekselmæglerne, at afgive egentlige Priskuranter, som det hed, over Kurserne paa Aktier, Veksler, Assurancepræmier o. s. v. Det Materiale, man den Gang havde at beskæftige sig med, var i Sammenligning med nutildags saare begrænset, og en egentlig Prisnotering var den Gang tilstrækkelig. I de forløbne 100 Aar har imidlertid Forholdene med Hensyn til Vekselmæglernes Betydning for Kursnoteringen ganske ændret sig. Ordningen var den Gang den samme, som findes paa mange udenlandske Børser, at Noteringen foretoges af edssvorne Mæglerne, der var forpligtede til ikke at gøre nogen Forretning paa egen Haand. Imidlertid var eller blev Forholdet efterhaanden det, at uagtet Vekselmæglerne aflagde Ed paa ikke at gøre Forretning for egen Regning, gjorde de til Trods herfor alle de Forretninger, de lystede. Forskellen mellem Vekselmægler og Vekselerer blev saaledes i Virkeligheden ganske udslettet. Dette førte atter til, at Vekselererne fik Adgang til jævnsides med Vekselmæglerne at komme ind og deltage i Noteringen paa Fondsbørsen, og efterhaanden har Vekselererne derefter ganske fortrængt Vekselmæglerne; der er endnu kun nogle faa af dem tilbage. I Virkeligheden er det Vekselererne, der er blevet de raadende paa Fondsbørsen, det vil altsaa sige forretningsdrivende, der ikke er henviste til alene at